

معارف

هفته نامه

د پوهنې وزارت خبري، ادبي او ټولنيزه خپرونه

مطابق حمل ۱۴۰۳ هـ ش

ماه رمضان المبارک ۱۴۴۵ هـ ق

شماره مسلسل (۲۷۴)

سال تاسیس: ۱۴۲۳ هـ ق، مطابق ۱۳۸۱ هـ ش

بسم الله الرحمن الرحيم

شماری از دستاوردهای سال ۱۴۰۲ هـ ش وزارت معارف

در این شکی نیست که وزارت معارف، گهواره تربیت اولاد وطن، علماء و دانشمندان آینده کشور می باشد، بناءً به یقین می توان گفت که وزارت معارف یکی از وزارت های کلیدی بوده و در سطح کشور فعالیت های تعلیمی و تربیتی را عرضه و اداره می کند. وزارت معارف سعی می ورزد تا در سراسر کشور برای اطفال، نوجوانان و جوانان بدون هرگونه تبعیض فرصت های تعلیمی با کیفیت و متوازن علوم دینی و عصری را فراهم نماید. برای رسیدن به این هدف، الحاج مولوی حبيب الله آغا سرپرست وزارت معارف، رهبری، مسئولین و منسوبین این وزارت طی سفر های شان که به تمام ولايات داشتند، از جریان تعلیمی ولايت های مذکور دیدن کرده، مشکلات آنها را از نزدیک استماع و جهت حل چالش ها، برای مسئولین رهنمائی های لازم نموده اند. **ص ۳**

اعلامیه وزارت معارف امارت اسلامی افغانستان به مناسبت آغاز سال تعلیمی ۱۴۰۳

الحمد لله رب العلمين والصلاة والسلام على سيد المرسلين وعلى آله واصحابه اجمعين.

قال الله تعالى: اقْرَأْ بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ (۱) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ (۲) اقْرَأْ وَرَبُّكَ الْأَكْرَمُ (۳)

الَّذِي عَلَّمَ بِالْقَلَمِ (۴) عَلَّمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ (۵) «العلق ۱-۵»

صفحه سوم

سرلیکنه

نوی بنوونیز کال به له نویو هیلو سره پیلو

ژوند په ډېرې چټکۍ سره په تېرېدو دی هره ورځ چې تیرېږي د تېر تاریخ یوه برخه گرځي خو مخکې له دې چې د ورځې په تېرېدو سره چې د ژوند با ارزښته شیبې له لاسه ورکړو او لکه د تیرو انسانانو په څیر د تاریخ یوه برخه شو باید په دې لټه کې شو چې څرنگه کولای شو له دغه شته فرصت څخه اوچته گټه پورته کړو خپل وخت به ځایه ضایع نه کړو هر هغه عمل سرته ورسوو چې په دنیا او آخرت کې مو په کار راشي وخت او شرایطو ته په کتو سره پرتاسو زده کوونکو لازمه ده چې یواځې خپلو زده کړو ته پام وکړي ځکه د دنیا او آخرت ټولې گټې د علم او پوهې په لاسته راوړلو کې نغښتې دي تېرو څه باندې څلورو لسيزو ناخوالو خو زموږ څخه هر څه واخیستل، په تیره په بنوونیزه روزني به برخه کې مو ډیر څه له لاسه ورکړل په دري خوره ژبه کې یو متل دی چې وايي (ماهی را هر وقت از آب بگیری تازه است) دا کاملاً پرځای او منطقي خبره ده هر کله چې موږ وغواړو په یو کار پیل وکړو **مخ ۲**

سال جدید تعلیمی در کشور بانواختن زنگ مکتب آغاز شد

طی محفل با شکوهی آغاز سال نو تعلیمی ولايات و مناطق سرد سیر کشور در حالی آغاز گردید که در مراسم یاد شده، ضمن حضور الحاج مولوی حبيب الله آغا سرپرست، معینان، روئسای ادارات مرکزی و مشاورین وزارت معارف، الحاج مولوی عبدالسلام حنفی معاون اداری ریاست الوزراء، شیخ نورالحق انور رئیس عمومی اداره امور افغانستان، اعضای کابینه و مهمانان عالی رتبه ا.ا. افغانستان و شماری

از استادان، مدرسین و شاگردان مکاتب و مدارس نیز حضور داشتند. مراسم یاد شده با قرائت چند آیت از کلام الهی آغاز شده متعاقباً مولوی صبغت الله وصیل معین منابع و اداره وزارت معارف، ضمن خوش آمدید حاضرین، با اشاره به دستاورد های بزرگ وزارت معارف در سال گذشته تعلیمی، اظهار امید واری نمود که در سال جدید دستاورد های بزرگتری را در این عرصه خواهیم داشت و در این راه به تلاش های خود ادامه می دهیم.

ص ۳

په لوگر ولایت کې څلور بابو بنوونځي تاسیس شول

د لوگر ولایت پوهنې ریاست په یوه خبرپاڼه کې ویلي، چې د نوي بنوونیز «۱۴۰۳» لمریز کال له پیل سره سم، په یاد ولایت کې څلور بابو بنوونځي: د بي بي حليمه «رضی الله عنها» او طارق بن زیاد «رضی الله عنه» لومړني بنوونځي په مرکز او د حضرت محمد مصطفی «صلى الله عليه وسلم» او خالد بن وليد «رضی الله عنه» لومړني بنوونځي په خروار ولسوالۍ کې تاسیس او

وزارت معارف امارت اسلامی افغانستان

از همه هموطنان خویش می خواهیم، که به هدف آموزش و فراگیری علوم دینی
وعصری اطفال خود را به مراکز تعلیمی بفرستند.

اعلامیه وزارت معارف ...

قال رسول الله «صلى الله عليه وسلم»: طَلَبُ الْعِلْمِ قَرِيضَةٌ عَلَى كُلِّ مُسْلِمٍ «ابن ماجه-۲۲۴» اما بعد:

اولتر از همه، تحفه پیامبر سترگ اسلام و معلم بزرگ بشریت، رسول الله (صلى الله عليه وسلم) را حضور علماء کرام، مدرسین، معلمین، شاگردان، طالب العلمان و برای تمام مسئولین و منسوبین وزارت معارف تقدیم می کنیم: السلام علیکم ورحمة الله و بركاته!

به دربار الله تعالی نذرانه عقیدت و شکر اداء می نمائیم که یک بار دیگر، الحمدلله تحت سایه نظام اسلامی در فضای مملو از خوشی و امنیت سال تعلیمی ۱۴۰۳ را آغاز می نمائیم.

از درگاه الله تعالی می خواهیم و دعا می کنیم که این سال تعلیمی را برای کشور عزیز و ملت قهرمان ما سال خوشحالی های مزید، آرامی و سعادت داشته باشد.

با اغتنام از فرصت می خواهیم که از آدرس مقام وزارت معارف چند موضوع مهم و ضروری را با علماء کرام، مدرسین، طالب العلمان و شاگردان شریک سازیم.

با کمال احترام از تمام علماء کرام، مدرسین و معلمین تقاضا می کنیم تا در بخش عرضه خدمات تعلیمی و تربیه با کیفیت، عادلانه و متوازن در روشنایی طرزالعمل ها و پروگرام های مطروحه وزارت معارف تلاش نموده تا اولاد وطن را به عقیده اسلامی و اخلاق نبوی آراسته سازند تا باشد کادر ها و متخصصین متعهد به اهداف خدمت به وطن به جامعه تقدیم نمایند.

برای مسئولین و منسوبین وزارت معارف در مرکز و ولایت هدایت داده می شود، تا با توجه به وضعیت اقتصادی کشور، از داشته های مادی و قوای بشری موجوده استفاده موثر نموده و در زمینه حفاظت از بیت المال و کنترل در مصارف و صرفه جویی در بودیجه تلاش و توجه جدی نمایند.

شاگردان و طالبان عزیز کشور را فرا می خوانیم تا به دروس خویش کوشش و زحمت زیاد کشیده، وقت خود را بیهوده ضایع نسازند، به معلمین، والدین و بزرگان خود احترام نموده و از آنها اطاعت نمایند و به اصول اسلامی، ارزش های ملی و منافع و مصالح علیای کشور متعهد باشند.

وزارت معارف امارت اسلامی افغانستان متعهد است که به تمام نقاط کشور و از جمله مناطق دوردست و محروم و برای فرزندان مهاجرین خدمات معیاری و متوازن تعلیمی و تربیتی را انجام دهد.

معیاری سازی و تعمیم تعلیم، نکته مهم استراتژی تعلیمی وزارت معارف می باشد که منبع نه تنها به کمیت، بلکه به کیفیت تعلیم نیز تمرکز و توجه صورت می گیرد.

وزارت معارف سعی می نماید که در سال تعلیمی آینده برای معلمین و کارمندان این وزارت سیمینار ها و ورکشاپ های ارتقای ظرفیت دایر نماید.

وزارت معارف در نظر دارد تا با توجه به امکانات بودیجوی در راستای ترمیم و بازسازی تعمیرات مدارس و مکاتب، تامین آب صحی برای شاگردان، ایجاد محیط سبز و سایر نیازمندی

د ولایتونو پوهنې برخه کې څه تیرېږي

تخار

د تخار ولایت پوهنې ریاست، د یاد ولایت د مسئولینو، علماوو او د اداري اصلاحاتو او نورو سیمه ییزو ادارو د استازو په حضور کې، له ۳ زره ۲۰۰ کسانو څخه د ښوونکو رقابتي آزموینه واخیسته. د پوهنې رئیس الحاج مولوي حزب الله مشر د یادې آزموینې د کړنلارې په تړاو د معلوماتو ورکولو تر څنګ، د دغې رقابتي پروسې په رویتیا ټینګار وکړ.

ننګرهار

د ننګرهار ولایت په پچیراګام ولسوالۍ کې د پوهنې یو تن مینه وال، د نازیانو په لومړني ښوونځي کې په خپلو شخصي پیسو د اوبو یو څاه وګینده، چې د مسئولینو له لوري یې تود هرکلی وشو. همدارنګه د پچیراګام پائین لېسې زده کوونکو او ښوونکو د خپلې لېسې انګر ترمیم او د زینتې نیالګیو په اېښودلو سره یې سینګار کړ.

نیمروز

کارشناسان و ترینزان معینیت تعلیم و تربیه وزارت معارف به همکاری یک نهاد همکار، سیمینار ۱۰ روزه را تحت نام «ترویج آموزش و یادگیری مؤثر» برای مدیران و سرمعلمان مکاتب شهر زرنج ولایت نیمروز راه اندازی نمودند.

بلخ

ریاست معارف ولایت بلخ روند توزیع کتب درسی را به آمریت های معارف مرکز و ولسوالی های آن ولایت آغاز نمود. الحاج شیخ مولوي عبدالجلیل شهید خیل رئیس معارف آن ولایت گفته است: در این روند به تعداد ۸۳۸ هزار و ۴۵۵ جلد کتاب درسی را که شامل صنوف اول الی دوازدهم بوده، به مکاتب ولایت بلخ در مرکز و ولسوالی ها توزیع خواهند نمود.

غزنی

ریاست معارف ولایت غزنی در ششمین دور امتحانات رقابتي معلمي، یک بار دیگر از اشتراک کننده گان واجد شرایط امتحان اخذ نمود. در نظر است تا افرادی با نمرات بالا در ۱۳۰ بست خالی به صفت استاد در مدارس دینی آن ولایت استخدام شوند.

سرپل

د سرپل ولایت پوهنې رئیس مولوي محمد رحمانی، د یاد ولایت له پوهنې مسئولینو، علماوو او د ښوونځیو او مدارسو له ښوونکو او زده کوونکو سره په کتنه کې، د نوي ښوونیز کال د پلانونو په اړه د غونډې ګډون والو ته معلومات ورکړل او د مدارسو د جوړولو په برخه کې یې د ۱۱۱۱ د مشرتابه له عالي مقام او د پوهنې وزارت د پاملرنې قدرداني وکړه او په یادو دیني بنسټونو کې یې د درسي نصاب پرپلي کېدو ټینګار وکړ.

دایکندي

د دایکندي ولایت پوهنې ریاست ته ځمکه وقف شوه د دایکندي ولایت پوهنې ریاست سره د عامو خلکو د مرستو په دوام، د یاد ولایت عامو خلکو د دیني مدارسو او ښوونځیو د جوړولو په موخه، خپله ۲۸۸ جریبه ځمکه وقف کړې ده.

د یاد ولایت د پوهنې ریاست مشرتابه زیاته کړه، د یادې ځمکې ټولیزه بیه ۸ میلیونه ۶۴۰ زره افغانی ده، چې د خلکو له لوري د پوهنې ریاست ته ورکړل شوي ده.

د پوهنې وزارت مشرتابه او د دایکندي ولایت د پوهنې ریاست مسئولینو، د یاد ولایت د ولسونو د ښو کړنو او مرستې له امله هرکلی او مننه وکړه او د دوی دغه علم پروره کړنه یې صدقه جاريه او ښک عمل وباله.

لغمان

مولوي شاه جهان ساجد رئیس معارف ولایت لغمان از جریان نصب سولرهای برقی در لیسه نورې آن ولایت دیدن نمود. موصوف گفته است یک نهاد همکاری با معارف، برای ۱۰ باب لیسه در آن ولایت، ۱۶ تخته سولر معه بطری هایش کمک و نصب می کند.

سال جدید تعلیمی در کشور ...

یاد آور شده و به تلاش های شان در زمینه توسعه و غنمندی نظام تعلیمی کشور تاکید نمودند.

هم چنان در لا به لای سخنرانی ها از طرف تیم های شاگردان مکاتب و مدارس شهر کابل نعتیه ها در وصف معلم سترگ اسلام و سردار عالم بشریت، حضرت محمد (صلى الله عليه وسلم)، ترانه های میهنی و معارف را که تهیه

در برنامه، الحاج مولوي عبدالسلام حنفی معاون اداری ریاست الوزراء ا.ا. شیخ نورالحق انور رئیس عمومی اداره امور ا.ا. افغانستان و معینان وزارت معارف هریک بالنوبه با اشاه به اهمیت تعلیمات دینی و عصری در پیشرفت جامعه و تربیت سالم اولاد وطن، تعهدات رهبری ا.ا. و وزارت معارف را در رابطه به عرضه خدمات تعلیمی متوازن برای همه هم وطنان

شماری از دستاوردهای سال ۱۴۰۲ هـ. ش ...

- در سال ۱۴۰۲ هـ ش از ۲۰ هزار تن مهاجرین و مجاهدین امتحان تثبیت سوبه اخذ و رسماً به مکاتب معرفی و شامل شده اند.
- به هدف جلوگیری از جعل و تزویر در اسناد تعلیمی و حفاظت از آنها، تمام نتایج فارغان از سال ۱۳۵۴ هـ ش به این سو الکترونیکی و داخل سیستم ثبت شده اند.
- در سال ۱۴۰۲ هـ ش جمعاً به تعداد ۲۶۳ هزار و ۳۶۲ قطعه شهادتنامه برای فارغان توزیع شده است.
- ایجاد بودجه امتحانات معیاری در وزارت معارف.
- طرح مسوده پلان و پالیسی امتحانات معیاری نهایی و نتایج تعلیمی آن ارزیابی شده است.
- میکانیزم امتحانات معیاری نهاد های تعلیمی کشور آماده و تصویب شده است.
- سیستم الکترونیکی بانک سوالات طرح و دیزاین شده است.
- در سال ۱۴۰۲ هـ ش ۱۲ هزار و ۳۰۷ باب مدارس جدید در سراسر کشور ایجاد شده است.
- ارزیابی و تثبیت سوبه علمی ۸ هزار و ۸۲۸ تن علمای دینی صنوف ۱۲ و ۱۴ در سال ۱۴۰۲ هـ ش.
- در سال ۱۴۰۲ هـ ش به صورت مجموعی ۵ هزار و ۴۲۲ باب مدارس دهاتی تأسیس شده است.
- در سطح کشور جواز فعالیت ۳۰۰ باب مدارس خصوصی صادر گردیده است.
- در سال ۱۴۰۲ هـ ش جمعاً ۵۱ هزار تن در سطح معارف استخدام شده اند.

همچنان به اثر ابتکارات مسئولین و تلاش های خستگی ناپذیر کارمندان این وزارت در سطح کشور، یک سلسله فعالیت های مهم عملی شده که به طور نمونه، نکات ذیل تذکر داده می شود:

- در سال ۱۴۰۲ هجری شمسی در سراسر کشور حدود ۱،۲ میلیون طفل به مکاتب جذب شده اند و در سال (۱۴۰۳ هـ ش) تعداد بیشتر جذب مکاتب خواهند شد.
- در سال ۱۴۰۲ هـ ش در سراسر کشور مجموعاً ۹۳ باب مکاتب تأسیس و ۵۰ باب مکتب از ابتدائیه به متوسط و ۴۷ از متوسطه به لیسه ارتقاء داده شده است.
- در همین سال ۷۵۰ باب صنوف تعلیمات تسریعی، ۶۵۵۹ باب صنوف محلی و به تعداد ۹۷۵۰ باب کورس های یک ساله ی سواد آموزی ایجاد و فعال گردیدند.

- طی سال ۱۴۰۲ هـ. ش برای ۷۳۰۰ تن معلمین، مدیران، سرمعلمین توسط اعضای انکشاف مسلکی معلمین در مراکز تعلیمی کشور کورس های کوتاه و میان مدت ارتقای ظرفیت میتودیک، مرتبط به وظیفه آن ها دایر گردیده است.

- سیستم الکترونیکی سازی اجناس گدام های وزارت معارف تکمیل گردیده است.
- ایجاد فرصت های تحصیلی داخل خدمت دو ساله برای اضافه از ۸۰۰۰ تن معلم.
- ارسال مواد لابراتواری و ممد درسی برای ریاست های معارف ۱۹ ولایت کشور.
- تعقیب پروژه ۷۰۰ باب مکتب به هدف ایجاد کمپیوتر لب که با سیستم سولر و مواد درسی مجهز هستند.

د مالي او بودجې کمیټې خدمات وستایل شو

د افغانستان ۱.۱.۱. د پوهني وزارت سرپرست الحاج مولوي حبيب الله آغا د ياد وزارت د مالي او بودجې کمیټې د ارزښتناکو خدمتونو د ستاینې په موخه، د دغه کمیټې له غړو سره وکتل. غونډه د قرآن کریم د څو مبارکو آیتونو په تلاوت سره پیل شوه؛ ورپسې د پوهني وزارت سرپرست د یاد وزارت د مالي بودجې کمیټې کار ته په اشارې سره د دغه کمیټې کړنې ښې او د قناعت وړ وبللې او زیاته یې کړه: **۲مخ**

راه اندازی سومین گفتمان مردم و معارف از سوی ریاست معارف هرات

ریاست معارف ولایت هرات سومین گفتمان را تحت نام «مردم و معارف» در ناحیه سوم شهر هرات برگزار کرد. به گفته مسئولین معارف آن ولایت:

این برنامه به هدف مردمی ساختن معارف، افزایش مشارکت مردم در سکتور معارف، اخذ مشوره های نیک و حسنه اهل دانش و خرد در راستای بهبود سیستم تعلیم و تربیه و شریک سازی دست آوردها و فعالیت های ریاست معارف برای مردم، راه اندازی شده است.

در این گفتمان جمعی از علمای کرام، منورین، وکلای گذر، اعضای شورا های محل و شخصیت های علمی و فرهنگی ولایت یاد شده حضور داشته که ضمن تشکری از رهبری ریاست معارف ولایت هرات، بالنوبه هر یک پیرامون اهداف این گفتمان صحبت کرده، خواسته ها، نظریات و پیشنهادات شان را در ارتباط به رشد و انکشاف معارف مطرح نمودند.

در اخیر، آمر تعلیم و تربیه ریاست معارف ولایت هرات، نقش مردم و شورا های مکاتب را در راستای توسعه و پیشرفت معارف ارزنده و برجسته عنوان کرده و از هم کاری ها و حمایت های تمام مردم هرات و به ویژه اهالی ناحیه سوم در این زمینه، تشکر و قدردانی کرد.

د پوهني وزارت د دعوت او ارشاد ریاست اوونيز راپور

د پوهني وزارت د دعوت او ارشاد ریاست ته له کابل ښار او د ولایتونو له پوهني ریاستونو څخه لاس ته راغلي راپورونه ښيي چې: په دې اوونۍ کې هم د پوهني وزارت د دعوت او ارشاد د رئیس مولوي جمعہ خان سروري په لارښوونه، د یاد ریاست مسئولینو او مبلغینو له خپل ټاکل شوي مهالوېش سره سم هره ورځ په مرکز او ولایتونو کې، د رسمي او خصوصي ښوونیزو بنسټونو څخه څارنه کړې ده او د یادو بنسټونو د دیني درسونو له حلقو څخه یې د لیدني ترڅنګ، د هغوی درسي بهیر هم له نږدې څارلی دی.

په یادو لیدنو کې د دعوت او ارشاد ریاست مسئولینو او مبلغینو کارکوونکو او زده کوونکو ته دیني لارښوونې وکړې او له هغوی یې وغوښتل، تر څو خپل صورت او سیرت د رسول الله «صلی الله علیه وسلم» په سنتو برابر، ورځني کارونه په ټاکلي وخت سرته ورسوي او همدارنګه د دیني درسونو په حلقو کې په جدي ډول برخه واخلي.

له بلې خوا د یادو ښوونیزو بنسټونو او ادارو کارکوونکو د دعوت او ارشاد ریاست د مسئولینو له ورتګ څخه خوښي څرګنده او ژمنه یې وکړه، چې د دعوت او ارشاد ریاست د لارښوونو سره سم به خپلې ورسپارل شوې دندې ترسره او د دیني درسونو په حلقو کې به په جدي ډول برخه واخلي.

د اهل تشیع "سادات" قوم مشرانو د پوهني وزارت له سرپرست سره وکتل

د قرآن کریم د حافظانو د وړتیا لوړولو ورکشاپ جوړ شو

پیل شوه، په پیل کې د پوهني وزارت د اسلامي زده کړو معین په خپلو خبرو کې وویل: پوهني وزارت په دې هڅه کې دی، تر څو د دیني او عصري زده کړو په برخه کې دیني او ملي گټو ته ژمن نسل ټولني ته وړاندې کړي او دغه موخې ته درسدېدو لپاره یې ځانګړي پروګرامونه په لاره اچولي دي. **۲مخ**

د الحاج سید عبدالله هاشمي په مشرۍ د "سادات" قوم د مشرانو یو پلاوي، د پوهني وزارت له سرپرست الحاج مولوي حبيب الله آغا سره وکتل.

په یاده کتنه کې د پوهني وزارت سرپرست راغلو مهلمنو ته ښه راغلاست ووايه او ویي ویل، پوهني وزارت د افغانانو د گډ کور په توګه دنده لري، چې ټولو افغانانو ته له هر ډول تړاو پرته متوازن ښوونیز خدمتونه وړاندې کړي.

له بلې خوا پلاوي د پوهني وزارت له سرپرست سره د لیدني په ترڅ کې د خوښۍ په څرګندولو سره وویل، چې **۲مخ**

دست نویسی قرآن کریم از سوی یک تن در ولایت غزنی

محمد اسماعیل محبت خیل یک تن از باشندگان ولسوالی قریاغ ولایت غزنی توانسته است تمام پاره های قرآن کریم را با دست بازنویسی نماید

ریاست معارف غزنی طی دیداری، موصوف را مورد تقدیر قرار داد و آنرا **صفحه ۲**

معارف بعد ازین تنهانیست

ولایت فراه خاطر نشان نموده است که ارزش زمین های وقف شده به مکاتب و مدارس در ولایت یاد شده، **ص ۲**

مکاتب و مدارس به ریاست معارف آن ولایت اهدا نموده اند. الحاج مولوی اخترمحمد زعیم رئیس معارف

در طول سال ۱۴۰۲ هجری شمسی مردم علم دوست ولایت فراه جمعاً حدود ۲۵ جریب زمین ملکیت های شخصی شان را جهت اعمار